

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 634/2012-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosti JUDr. R. K., B., zastúpeného F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. B. F., vedené pod sp. zn. Rvp 12206/2012, sp. zn. Rvp 12207/2012, sp. zn. Rvp 12208/2012, sp. zn. Rvp 12209/2012, sp. zn. Rvp 12210/2012, sp. zn. Rvp 12211/2012, sp. zn. Rvp 12212/2012, sp. zn. Rvp 12213/2012, sp. zn. Rvp 12214/2012 a sp. zn. Rvp 12215/2012, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn. 12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 a jeho uzneseniami z 3. augusta 2012, a takto

rozhodol:

1. Sťažnosti JUDr. R. K. vedené pod sp. zn. Rvp 12206/2012, sp. zn. Rvp 12207/2012, sp. zn. Rvp 12208/2012, sp. zn. Rvp 12209/2012, sp. zn. Rvp 12210/2012, sp. zn. Rvp 12211/2012, sp. zn. Rvp 12212/2012, sp. zn. Rvp 12213/2012, sp. zn. Rvp 12214/2012 a sp. zn. Rvp 12215/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 12206/2012.

2. Sťažnosti JUDr. R. K. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 10. septembra 2012 doručené sťažnosti JUDr. R. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn. 12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 (ďalej spoločne aj „napadnuté konania“) a jeho uzneseniami z 3. augusta 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenia“).

Okresný súd napadnutými uzneseniami vylúčil sťažovateľa z vykonávania exekúcií vo veciach vedených pod sp. zn. Ex 3572/2012, sp. zn. Ex 11049/2011, sp. zn. Ex 716/2012, sp. zn. Ex 5917/2011, sp. zn. Ex 6178/2011, sp. zn. Ex 11373/2011, sp. zn. Ex 6801/2011, sp. zn. Ex 12320/2011, sp. zn. Ex 11737/2011 a sp. zn. Ex 4031/2012 z dôvodu, že bol

zamestnancom účastníka exekučného konania (v danom prípade oprávneného), čo podľa názoru okresného súdu zakladá dôvod na jeho vylúčenie.

Sťažovateľ vo svojich sťažnostiach uvádza, že *«... je súdnym exekútorom, ktorý vykonáva exekučnú činnosť na základe zákona č. 233/1995 Z. z. (zákon o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov, ďalej aj „Exekučný poriadok“)...*

Sťažovateľ bol vymenovaný do funkcie exekútora Ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky s účinnosťou odo dňa 28. 5. 2007 a to rozhodnutím zo dňa 16. 05. 2007 č. 6899/2007-41 po tom, čo splnil všetky taxatívne určené formálne a materiálne podmienky obsiahnuté v ust. § 10 ods. 1 Exekučného poriadku (rozhodnutie ministra prikladáme). Sťažovateľ po vymenovaní za exekútora ministrom spravodlivosti oznámil Slovenskej komore exekútorov podaním zo dňa 06. 06. 2007, že z výkonom exekučnej činnosti začne 06. 06. 2007 (je potrebné vysvetliť, že pracovníčka Slovenskej komory exekútorov omylom v podacej pečiatke nastavila dátum 11. 06. 2007, pričom však vlastnou rukou z dôvodu opravy na spodnú stranu listiny následne napísala „prevzala dňa 6. 6. 2007“) a dohodou o skončení pracovného pomeru zo dňa 29. 05. 2007 ukončil pracovný pomer so spoločnosťou P., s. r. o., k 05. 06. 2007 (dohodu o skončení pracovného pomeru pripájame). Exekútor teda začal s reálnym výkonom exekučnej činnosti dňa 06. 06. 2007.

Sťažovateľ začal vykonávať exekučnú činnosť po zložení sľubu a splnení ďalších zákonom stanovených podmienok upravených v ust. § 12 ods. 1 Exekučného poriadku pre široký okruh fyzických a právnických osôb, ktoré sa na neho na základe vlastnej vôle a slobodného rozhodnutia obrátili s návrhom na vykonanie exekúcie. Podľa ust. § 38 ods. 1 Exekučného poriadku sa exekučné konanie začína len na návrh, na ktorý je procesné legitimovaný oprávnený (veriteľ) alebo ten, kto preukáže, že na neho prešlo právo z exekučného titulu (právny nástupca veriteľa).

Medzi osobami, ktoré sa dobrovoľne rozhodli využiť služby sťažovateľa poskytované prostredníctvom výkonu exekučnej činnosti bola aj právnická osoba – obchodná spoločnosť – P., s. r. o...

Spoločnosť P., s. r. o., v záujme vymoženia jednej zo svojich finančných pohľadávok, ktorá vznikla na základe poskytnutej pôžičky fyzickej osobe... (ďalej aj „Povinný“) a ktorej

pravosť čo do dôvodu a výšky bola autoritatívne deklarovaná rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti S., a. s., (rozsudok je detailne špecifikovaný v uznesení Okresného súdu Žilina, ktorým došlo k nelegitímnym a nelegálnym zásahom do základných práv sťažovateľa...».

Okresný súd napadnutými uzneseniami „*ex offio rozhodol o vylúčení sťažovateľa z vykonávania exekúcie. Práve označené uzneseni[a] a postup všeobecného súdu, ktorý viedol k [ich] vydaniu, sťažovateľ napáda z hľadiska porušenia jeho základných, nižšie definovaných, práv...“.*

Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd svojím postupom v konaniach vedených pod sp. zn. Ex 3572/2012, sp. zn. Ex 11049/2011, sp. zn. Ex 716/2012, sp. zn. Ex 5917/2011, sp. zn. Ex 6178/2011, sp. zn. Ex 11373/2011, sp. zn. Ex 6801/2011, sp. zn. Ex 12320/2011, sp. zn. Ex 11737/2011 a sp. zn. Ex 4031/2012 porušil jeho práva, konkrétne:

«*A. právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“);*

B. právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“);

C. právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy;

D. právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru;

E. všeobecný zákaz diskriminácie ustanovený čl. 12 ods. 2 Ústavy;

F. zákaz diskriminácie ustanovený čl. 14 Dohovoru...»

Sťažovateľ poukazuje na to, že podáva tieto sťažnosti «*a)... poznajúc obsah čl. 142 ods. 2 Ústavy SR a ust. § 374 ods. 4 OSP. Sťažovateľ však na základe doterajšieho postupu všeobecného súdu nemôže byť dostatočne presvedčený o tom, že všeobecný súd prijme jeho odvolanie podané podľa ust. § 201 a nasl. OSP a bude o ňom vecne rozhodovať a to najmä z obavy, že všeobecný súd nebude sťažovateľa považovať za účastníka konania (cit. ust. § 201 ods. 1 OSP: „Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší*

účastník.“). V snahe vyhnúť sa zmeškaniu lehoty určenej ust. § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. sťažovateľ pristupuje k paralelnému podaniu tejto sťažnosti a verí, že v prípade existencie pochybností o postavení sťažovateľa v konaní pred všeobecným súdom ústavný súd počká a nepristúpi k odmietnutiu sťažnosti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

b) Sťažovateľ pozná argumentáciu ústavného súdu sformulovanú v obdobnom prípade (napr. I. ÚS 478/2011), ktorá stavia sťažovateľa do pozície objektu rozhodovania zbaveného základných práv. Sťažovateľ však s takouto argumentáciou zásadne nesúhlasí a nepovažuje ju za natoľko právne udržateľnú, aby mohla byť predpokladom pre odmietnutie jeho sťažnosti ako takej, ktorá bola podaná zjavne neoprávnenou osobou. Na doloženie nesprávnosti argumentácie ústavného súdu sťažovateľ uvádza:

b.1) Súdny exekútor je osoba splnomocnená na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí (ust. § 2 ods. 1 Exekučného poriadku). Ide o fyzickú osobu – občana (ust. § 10 ods. 1 Exekučného poriadku) nadanú základnými právami a slobodami, ktorá je splnomocnená na uskutočňovanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí (súdny exekútor nie je štátnym orgánom). Je teda zrejmé, že zákonné postavenie exekútora má zmiešanú povahu. Predovšetkým, a to v primárnej rovine, vystupuje a koná súdny exekútor ako podnikajúca fyzická osoba, ktorej základné práva a slobody sú rovnaké ako základné práva a slobody akejkoľvek inej podnikajúcej fyzickej osoby, a až následne, a to v sekundárnej rovine, vystupuje a koná súdny exekútor ako verejný činiteľ a to len pri výkone exekučnej činnosti podľa štvrtej časti Exekučného poriadku po tom, čo mu bolo udelené poverenie na vykonanie exekúcie exekučným súdom. Iba v sekundárnej rovine pri výkone exekučnej činnosti je možné uvažovať vzhľadom na skutkové okolnosti konkrétnych prípadov o limitácii základných práv a slobôd súdneho exekútora, inak rozhodne nie.

b.2) To, že súdnemu exekútorovi sa priznalo postavenie verejného činiteľa, len dotvára skutočnosť, že štát preniesol na túto osobu časť svojich kompetencií. Upozorňujeme na znenie ust. § 5 ods. 1 Exekučného poriadku cit.: „V súvislosti s výkonom exekučnej činnosti má exekútor postavenie verejného činiteľa.“ a ďalej ods. 2 označeného ust. cit.: „Vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci.“

b.3) Súdny exekútor má postavenie verejného činiteľa len v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti a len vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci.

Exekučný poriadok v ust. § 2 ods. 1 definuje pojem exekučná činnosť ako vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí.

b.4) Súdny exekútor nemá postavenie verejného činiteľa ak nevykonáva nútený výkon súdnych alebo iných rozhodnutí (ak nevykonáva exekučnú činnosť) a výkon inej ako exekučnej činnosti súdnym exekútorom nie je výkonom verejnej moci. Súdny exekútor môže vykonávať exekučnú činnosť s charakterom výkonu verejnej moci na základe ust. § 44 ods. 2 veta druhá Exekučného poriadku (Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu...), ust. § 36 ods. 2 veta druhá Exekučného poriadku (Exekútor však môže začať vykonávať exekúciu až udelením poverenia súdu na jej vykonanie.) a ust. § 46 ods. 1 Exekučného poriadku (Exekútor poverený vykonaním exekúcie sa postará o jej vykonanie) len po udelení poverenia na vykonanie exekúcie exekučným súdom. Zároveň tiež platí, že výkonom exekučnej činnosti je uskutočňovanie činnosť súdny exekútor podľa štvrtej časti Exekučného poriadku. Aby sa prejavila možná limitácia základných práv a slobôd súdneho exekútora v sekundárnej rovine, je nutné, aby vykonával činnosť podľa štvrtej časti Exekučného poriadku. Táto ústavná sťažnosť nie je podávaná v súvislosti s postupmi a rozhodnutiami exekučného súdu, ktoré by boli voči súdnemu exekútorovi realizované v súvislosti s jeho činnosťou vykonávanou podľa štvrtej časti Exekučného poriadku a teda v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti.

b.5) Inak povedané, aby mohla nastať limitácia základných práv a slobôd súdneho exekútora, musí dôjsť ku kumulatívne splneniu dvoch podmienok, jednej formálnej a jednej materiálnej. Jednak musí byť exekútorovi formálne udelené poverenie na vykonanie exekúcie a jednak musí z materiálnej stránky súdny exekútor uskutočňovať úkony pri výkone exekučnej činnosti podľa štvrtej časti Exekučného poriadku. V danom prípade súdny exekútor ako sťažovateľ podanou individuálnou sťažnosťou namieta postup a rozhodnutie exekučného súdu, ktoré sa netýkajú výkonu exekučnej činnosti podľa štvrtej hlavy Exekučného poriadku. Po posúdení splnenia prvej formálnej podmienky je zrejmé, že druhá materiálna podmienka v danom prípade vôbec nie je splnená.

b.6) Obiter dictum pojem „výkon exekučnej činnosti“ nemožno zamieňať s pojmom „výkon funkcie exekútora“. Pojem „výkon funkcie exekútora“ je pojmom širším a zahŕňa

v sebe aj výkon iných činností (napr. činností uskutočňovaných súdnym exekútorom podľa piatej časti Exekučného poriadku). Nemožno súhlasiť s tvrdením, že výkon akýchkoľvek funkcií exekútora je výkonom núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí (exekučnou činnosťou) a teda výkonom činností v postavení verejného činiteľa s charakterom výkonu verejnej moci.

b.7) V tomto prípade je súdny exekútor subjektom so základnými právami a slobodami, ktorý má záujem na výsledku súdneho rozhodovania, pretože takéto rozhodovanie ovplyvní jeho právne postavenie v exekučnom konaní. Exekučný súd musí pri svojom rozhodovaní, ktorého objektom sú práva a povinnosti strán exekučného konania, dodržiavať základné práva i slobody súdneho exekútora a preto súdny exekútor má aktívnu legitimáciu na podanie individuálnej sťažnosti proti rozhodnutiu exekučného súdu, ktorým ho súd vylúčil z vykonávania exekúcie.».

V ďalšej časti sťažností sťažovateľ zdôvodňuje, v čom podľa neho spočíva porušenie jeho v sťažnostiach označených práv, tvrdiac, že postup okresného súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnuté uznesenia „nelegitímne a nelegálne limitovali práva sťažovateľa, najmä jeho právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru a to v takej miere, že je to v právnom štáte neprípustné. Je tomu tak preto, že všeobecný súd:

a) bez toho aby upovedomil sťažovateľa o Náleze ústavného súdu zo dňa 13. 04. 2011, sp. zn.: III. ÚS 322/2010-37;

b) bez toho aby vykonal akékoľvek dokazovanie v otázke subjektívnej alebo objektívnej zaujatosti sťažovateľa vo veci alebo v pomere k účastníkom exekučného konania;

c) bez toho aby existovala námietka zaujatosti alebo akékoľvek racionálne pochybnosti o legálnom a legitímnom postupe sťažovateľa v exekúcii;

d) bez toho aby existovali oprávnené obavy povinného o legálny priebeh exekúcie;

e) bez toho aby umožnil sťažovateľovi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k otázke zaujatosti a to aj na podklade konkrétnych dôkazov a rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn.: III. ÚS 322/2010; rozhodol s konečnou platnosťou (podľa ust. § 30 ods. 10 Exekučného poriadku proti rozhodnutiu všeobecného

súdu o námietke zaujatosti exekútora nemožno podať opravný prostriedok) o právnom postavení sťažovateľa, pričom toto rozhodnutie vyvolalo právne účinky do budúcnosti a definitívne zbavilo sťažovateľa možnosti vykonávať teraz i v budúcnosti exekúciu vedenú pre vymoženie pohľadávky obchodnej spoločnosti P., s. r. o., voči povinnému, ktorá bola prisúdená rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti S., a. s.“.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že okresný súd rozhodol o jeho vylúčení z výkonu exekúcií v čase, „keď takéto rozhodnutie nebolo možné zo strany súdu vydať, pretože nedošlo k udeleniu poverenia na vykonanie exekúcie sťažovateľovi. Sťažovateľ podaním... požiadal porušovateľa o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Porušovateľ o jeho požiadavke doposiaľ nerozhodol a vydal len napadnuté uznesenie, ktorým sťažovateľa vylúčil z vykonávania exekúcie.“.

Osobitne sťažovateľ upozorňuje na skutočnosť, že «V danom prípade okresný súd bez existencie návrhu na vylúčenie exekútora z výkonu exekúcie (bez existencie námietky zaujatosti) bez toho, aby akokoľvek vypočul sťažovateľa ako súdneho exekútora, ktorého možno považovať za stranu sporu, de facto rozhodol o jeho vylúčení z vykonávania exekúcie vedenej pre pohľadávky spoločnosti P., s. r. o. Sťažovateľ namieta, že nemal možnosť reagovať na akékoľvek tvrdenia a dôkazy, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie súdu o jeho právnom postavení. Sťažovateľ nemal možnosť ovplyvniť prípravu obsahu rozhodnutia všeobecného súdu, pritom však dané rozhodnutie výrazným spôsobom ovplyvnilo jeho právne postavenie. Postup, ktorý zvolil všeobecný súd, navyše dával povinnému dodatočnú príležitosť, aby bez existencie akýchkoľvek obáv z reakcie sťažovateľa, došlo k mareniu exekúcie a to aj vylúčením sťažovateľa z jej výkonu. Sťažovateľ však bol voči povinnému v pozícii súdneho exekútora a nútené vymáhal voči nemu pohľadávku oprávneného. Preto možno bez pochyb predpokladať, že povinný prechovával voči sťažovateľovi averziu a pocity antipatie. Práve v takomto postavení bolo nanajvyššie nutné pre objektívne posúdenie veci vypočuť sťažovateľa a umožniť mu tak prejaviť svoj názor na vec. Súdne konanie neprebiehalo v duchu práva na spravodlivý súdny proces a osobitne s dodržaním zásady „rovnosti zbraní“.».

V nadväznosti na to sťažovateľ zdôrazňuje, že „ako strana konania nebol oboznámený s tým, že všeobecný súd vedie konanie, v ktorom rozhoduje o jeho právach a právnom postavení (a to v súvislosti s jeho zaujatosťou), nebol oboznámený s obsahom dôkazov a tvrdení, nemal možnosť sa k týmto dôkazom a tvrdeniam vyjadriť a sám nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Podľa konštantnej judikatúry súdu nemôže vnútroštátny súd založiť svoje rozhodnutie na skutočnostiach, o ktorých strana vystupujúca v konaní nevedela. Nie je pritom dôležité ani to, či tieto skutočnosti boli predložené ako dôkazy druhou stranou konania alebo vybrané k použitiu súdom samotným.“.

V záverečnej časti svojich sťažností sťažovateľ uvádza, že vzhľadom na to, že Exekučný poriadok nepripúšťa, aby podal proti napadnutým uzneseniam okresného súdu „odvolanie alebo iný účinný opravný prostriedok, je splnená formálna podmienka upravená ust. § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z.“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že jeho v petite sťažností označené práva, resp. označené články ústavy a dohovoru boli napadnutými uzneseniami a postupom predchádzajúcim ich vydaniu porušené, a zároveň navrhuje, aby boli napadnuté uznesenia okresného súdu zrušené. Sťažovateľ sa napokon domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania.

II.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania

môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 12206/2012, sp. zn. Rvp 12207/2012, sp. zn. Rvp 12208/2012, sp. zn. Rvp 12209/2012, sp. zn. Rvp 12210/2012, sp. zn. Rvp 12211/2012, sp. zn. Rvp 12212/2012, sp. zn. Rvp 10213/2012, sp. zn. Rvp 12214/2012 a sp. zn. Rvp 12215/2012 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľa a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd aplikujúc citované právne normy tak, že predmetné sťažnosti spojil do jedného konania (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn. 12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 a jeho napadnutými uzneseniami

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ nepripojil k sťažnostiam doručeným ústavnému súdu kópie právoplatných napadnutých uznesení okresného súdu, ústavný súd prípisom z 9. októbra 2012 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na odstránenie nedostatkov v určenej lehote a zároveň ho poučil o možnosti odmietnutia sťažností z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí sťažností podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu ústavného súdu svojím podaním z 25. októbra 2012, v ktorom požiadal o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatkov sťažností do 15. novembra 2012. Ústavný súd v odpovedi na podanie právneho zástupcu sťažovateľa z 25. októbra 2012 prípisom z 5. novembra 2012 sťažovateľa opätovne upozornil, že v prípade, ak nedostatky sťažností neodstráni do dňa ich predbežného prerokovania, ústavný súd môže dotknuté sťažnosti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona

o ústavnom súde. Právny zástupca sťažovateľa doručil ústavnému súdu 16. novembra 2012 prípis, prílohou ktorého boli kópie napadnutých uznesení okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažností sústredil na preskúmanie ich opodstatnenosti, vychádzajúc zo skutočnosti, že jedným z dôvodov odmietnutia sťažností v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde je aj ich zjavná neopodstatnenosť.

Podstatou sťažností je tvrdenie sťažovateľa (súdneho exekútora), že napadnutými uzneseniami okresného súdu, ktorými rozhodol o jeho vylúčení z výkonu exekúcií z dôvodu pochybností o jeho nezaujatosti vo vzťahu k oprávnenej (spoločnosti P., s. r. o.), boli porušené jeho základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru.

II.2.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn. 12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 a jeho napadnutými uzneseniami

Sťažovateľ v sťažnostiach namieta v prvom rade porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn. 12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 a jeho napadnutými uzneseniami. V obsahu označených práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v danom prípade považoval za potrebné zaujať stanovisko k zásadnému právnomu problému nastolenému v sťažnostiach sťažovateľa, ktorý spočíva v tom, či okresný súd konal v medziach svojej právomoci, keď samotnú skutočnosť, že súdny exekútor bol zamestnancom oprávneného pred vykonávaním exekúcií (hlavne pre jeho pomer k účastníkovi konania v tomto prípade na strane oprávneného), považoval za dôvod na jeho vylúčenie z vykonávania exekúcií.

Podľa § 3 Exekučného poriadku exekútor vykonáva exekučnú činnosť nestranne a nezávisle.

Podľa § 4 Exekučného poriadku činnosť exekútora je nezlučiteľná s pracovným pomerom alebo s obdobným pracovným vzťahom, podnikaním, členstvom v štatutárnom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo členstvom v dozornom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo s vykonávaním inej zárobkovej činnosti s výnimkou vedeckej, pedagogickej, literárnej, umeleckej a publicistickej činnosti.

Podľa § 5 Exekučného poriadku v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti má exekútor postavenie verejného činiteľa (odsek 1). Vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci (odsek 2).

Podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku exekútor je vylúčený z vykonávania exekúcie, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, ktorá je predmetom exekúcie, k účastníkom exekučného konania alebo k ich zástupcom, možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Podľa § 30 ods. 3 Exekučného poriadku len čo sa exekútor dozvie o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, oznámi to bezodkladne súdu. Do rozhodnutia podľa odseku 7 môže exekútor v konaní robiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad...

Podľa § 30 ods. 7 Exekučného poriadku exekútor predloží vec na rozhodnutie súdu o námietke bez zbytočného odkladu. O tom, či je exekútor vylúčený, rozhodne súd do desiatich dní od predloženia veci.

Podľa § 30 ods. 11 Exekučného poriadku ak súd vylúči exekútora z vykonávania exekúcie, v exekúcii pokračuje ten exekútor, ktorého navrhne oprávnený a ktorého vykonaním tejto exekúcie poverí súd.

Okresný súd v napadnutých uzneseniach okrem iného uviedol, že *«1) Exekútor pracoval v spoločnosti oprávneného na právnom oddelení. Nie je rozhodujúce, ako dlho v spoločnosti pracoval a aký mal formálny vplyv na zásadné rozhodovanie oprávneného o postupe. Ani samotná existencia pracovného pomeru sama o sebe nemusí za každých okolností znamenať automaticky vylúčenie exekútora. Súd však posúdil všetky okolnosti vo vzájomnej súvislosti:*

- Exekútor v pracovnom pomere pracoval na právnom oddelení. Z vyjadrenia oprávneného aj z povahy veci je zrejmé, že právne oddelenie je najvýznamnejším oddelením v spoločnosti oprávneného, pokiaľ poskytuje spotrebiteľské úvery na celom území SR v desiatkach tisícoch prípadoch. Práve úlohou právneho oddelenia je pripravovať právne úkony, zmluvy a postupy tak, aby boli akceptovateľné pre klientov, štátne orgány a súdy.

- Exekútor bol vymenovaný do funkcie ešte počas trvania pracovného pomeru u oprávneného. Ešte počas pracovného pomeru sa musel exekútor na budúcu funkciu pripravovať (exekútorské skúšky a pod.).

- Oprávnený najneskôr v roku 2009 začal podávať návrhy práve u tohto exekútora a pokiaľ pred tým podal návrhy na vykonanie exekúcií u iných exekútorov, tak začal následne podávať návrhy na zmenu exekútora, pričom novým exekútorom má byť práve exekútor JUDr. R. K. Z uvedeného vyplýva, že exekútor plynule pracoval pre oprávneného v pracovnom pomere a následne exekučné tituly aj vykonával ako exekútor. Z uvedeného vyplýva, že je aj priama väzba medzi úkonmi, na ktorých sa na právnom oddelení podieľal a úkonmi v rámci exekučnej činnosti (vykonával fakticky výsledky svojej práce). V takejto pozícii sa neocitol exekútor náhodou (napr. ak by výber exekútorov bol robený náhodným výberom pomocou informačných prostriedkov ako v prípade sudcov), ale na základe návrhu oprávneného. Ten v zmysle Exekučného poriadku podáva návrh u exekútora podľa vlastného výberu a zváženia.

Takéto okolnosti sú spôsobilé vzbudiť pochybnosti o nezaujatosti exekútora. Fakticky totiž exekútor bezprostredne pokračuje v činnosti v prospech oprávneného v inej pozícii.

2) Predmetom konania sú nároky zo spotrebiteľských zmlúv, ktoré požívajú vyššiu právnu ochranu ako iné bežné zmluvy. Právna úprava ustanovuje obligatórne podmienky, za ktorých môžu byť zmluvy o spotrebiteľských úveroch uzavreté, ustanovuje širší okruh neprijateľných podmienok týchto zmlúv. Zaväzuje aj osoby poskytujúce spotrebiteľské úvery, verejné orgány (rozhodcovské súdy, notárov, exekútori) a aj súdy samotné k určitému relevantnému správaniu pri posudzovaní týchto zmlúv, rozhodcovských doložiek a pod.

Aj exekútor má povinnosti napr. podľa § 57 ods. 4 EP (účinného od 1. júna 2010) je exekútor povinný predložiť vec súdu bezodkladne potom, ako nadobudne pochybnosti alebo zistí, že sú dôvody na zastavenie exekúcie alebo čiastočné zastavenie exekúcie.

Súdy vo všeobecnosti (aj procesný súd v tomto konaní) exekúcie vedené na návrh oprávneného čiastočne alebo úplne zastavuje. Exekútor JUDr. K. (takéto podnety na zastavenie exekúcie nepodáva.).

Samotná skutočnosť, že exekútor takéto podnety nepodáva, sama o sebe nie je dôvodom na vylúčenie sudcu. Dokonca by to mohlo byť posudzované ako okolnosť vylučujúca vylúčenie exekútora podľa § 30 ods. 2 EP (postup exekútora). Ak však ide

o exekútora, ktorý pracoval bezprostredne pred vymenovaním do funkcie exekútora na právnom oddelení oprávneného a vykonáva exekúcie na návrh tohto oprávneného, opäť ide o vzbudenie vážnej pochybnosti, že môže ísť o postup motivovaný mimo rámec § 30 ods. 2 EP.

3) Pochybnosti o nestrannosti nemusia byť subjektívne dané. Významné je aj objektívne zdanie nestrannosti a nezávislosti vo vzťahu k účastníkom a prejednávanej veci. Pri spotrebiteľskom charaktere sporu (vyššia ochrana práv spotrebiteľa európskou a národnou legislatívou a garantovaná ex offio štátom) sú vyššie uvedené pochybnosti takej intenzity, že súd nemôže pripustiť, aby exekútor vykonával exekúcie.

4) Súd nemôže akceptovať námietku, ktorá zaznela aj v konaní pred Ústavným súdom, že exekútor vlastne nerozhoduje o hmotných právach účastníka a že o všetkých námietkach a návrhoch fakticky rozhoduje súd. Ide o neodôvodnené znižovanie autority a významu funkcie exekútora, jeho kompetencií a možnosti.

Exekútor podľa Exekučného poriadku má pri výkone exekúcie veľké kompetencie (väčšie než mal súd vo vykonávacom konaní podľa Občianskeho súdneho poriadku). Prichádza do styku s povinným v rámci súčinnosti, pri zabezpečovaní majetku, predaji hnutelných či nehnuteľných vecí. Je významné, či v takejto pozícii vystupuje vylúčený exekútor alebo nie.

Je potrebné zdôrazniť, že výkonom funkcie exekútora plní úlohy namiesto súdu, resp. v minulosti tieto úkony vykonával len súd. Nemožno preto po presune kompetencií na exekútora zľahčiť význam a postavenie týchto úkonov.

4) Súd nemôže akceptovať námietky, ktoré zazneli aj v konaní pred Ústavným súdom, že totiž iná by bola situácia, ak by išlo o zamestnanca povinného.

Funkciu exekútora je potrebné vnímať integrálne a komplexne. Nemožno vnímať exekútora inak vo vzťahu k oprávnenému a inak vo vzťahu k povinnému. Vo vzťahu k obidvom súčasne musí byť nestranný a nezávislý a musí sa tento stav aj takým javiť.

Exekútor má teoreticky priestor a možnosti postupovať nestranne aj vo vzťahu k oprávnenému aj vo vzťahu k povinnému, nemožno to oddeliť. Ak sú vážne pochybnosti o nestrannosti exekútora, tak súd ich akceptuje aj v situácii, že exekútor bol zamestnancom oprávneného (nielen keby bol zamestnancom povinného). Súd tým nekonštatuje, že exekútor tak postupoval, konštatuje existenciu pochybností veľkej intenzity.

Napokon aj oprávnený, ak by bol v pozícii povinného by zrejme neakceptoval exekútora, ktorý by pred tým pracoval v organizácii poskytujúcej ochranu spotrebiteľom, ak by vymáhal pohľadávky v prospech takejto organizácie a v priamej súvislosti s predchádzajúcou prácou exekútora.

5) Exekútor vykonáva exekúciu na základe poverenia súdu a namiesto súdu, ako verejný orgán a verejný činiteľ. Na jeho činnosť sa teda hľadí ako na činnosť súdneho orgánu a to aj pri nárokoch na nestrannosť či nezávislosť exekútora.

Preto platia na činnosť exekútora všetky ustanovenia Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Ústavy Slovenskej republiky, judikatúra ESLP a Ústavného súdu tak, ako aj na súdy samotné. V danej veci totiž ide o porušenie základných ľudských práv.

6) Rozhodnutie súdu podporuje aj názor Ústavného súdu SR vyjadrený v citovanom náleze, na ktorý súd odkazuje v tomto odôvodnení.

6.1) K námietke exekútora a povinného, že nález Ústavného súdu je individuálnym normatívnym právnym aktom, ktorého pôsobnosť je limitovaná, pričom jej hranice sú určené konaním, ktorého sa nález týka a že nález nemá všeobecnú platnosť, súd uvádza:

- Podľa nálezu Ústavného súdu I. ÚS 49/03 (vzťah rozhodnutí ÚS k všeobecným súdom): „Ústavný súd už vyslovil, že pri podávaní výkladu ústavy majú práva a slobody zaručené medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách podporný význam, pričom ústavu nemožno vysvetľovať spôsobom zakladajúcim porušenie takejto medzinárodnej zmluvy, ak je Slovenská republika jej účastníkom (mutatis mutandis II. ÚS 48/97, PL. ÚS 15/98), a zároveň pri vymedzení obsahu ústavou zaručených práv a slobôd ústavný súd prihliada, pokiaľ to ústava nevyklučuje, na znenie príslušných medzinárodných zmlúv a judikatúru k nim sa vzťahujúcu (mutatis mutandis II. ÚS 55/98). Inými slovami, výklad dohovorom zaručených práv a slobôd Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) je jednou z orientačných smerníc, prostredníctvom ktorých ústavný súd postuluje normatívny obsah súvisiacich práv a slobôd zaručených ústavou. V danej veci je táto výkladová technika relevantná, pokiaľ ide o súvislosť obsahu práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy s obsahom práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa judikatúry ústavného súdu práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je nevyhnutné vykladať v ich väzbe na čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 75/96), pričom práve čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie

súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany (*mutatis mutandis* I. ÚS 26/94, I. ÚS 28/01), a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň je v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy možné domáhať sa práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonmi, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Zo vzájomnej súvislosti týchto ustanovení vyplýva, že dohovor a judikatúra k nemu sa vzťahujúca predstavujú pre vnútroštátne orgány aplikácie práva záväzné výkladové smernice pre výklad a uplatňovanie zákonnej úpravy jednotlivých komponentov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy a tým normujú rámec, v ktorom je pred týmito orgánmi možné domáhať sa rešpektovania jednotlivých aspektov „práva na spravodlivý proces“.

Všeobecné sudy totiž nie sú zodpovedné len za výklad a aplikáciu zákonov, ale sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd v zmysle čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00). Inými slovami, účinky výkladu a aplikácie práva všeobecnými súdmi musia byť v súlade s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, ktorou je Slovenská republika viazaná.

6.2) K námietkam exekútora, že Ústavný súd zaradil do odôvodnenia nálezu nad rámec predmetu konania vedeného podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj všeobecnú konštatáciu o vylúčení exekútora pre pomer k oprávnenému, ktorý bol jeho zamestnávateľom, že konanie pred Ústavným súdom svojim charakterom opomínalo dôsledne aplikovať zásady spravodlivého súdneho procesu, najmä zásadu rovnosti zbraní a preto takéto konanie nie je legitímnym aktom aplikácie súdnej moci, v právnom štáte neobstojí a jeho právne účinky musia byť súd negované do času, kým nedôjde k náprave, uvádza:

- Všeobecný súd nie je oprávnený posudzovať správnosť, zákonnosť, či ústavnosť nálezu Ústavného súdu, resp. či postupoval Ústavný súd nad rámec konania.

- Ústavný súd konštatoval, že konal na základe § 127 ods. 1 ústavy, pričom súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj relevantné správanie súdov a iných orgánov. Nemôže súd potom akceptovať námietku, že

- o postup neprípustný v právnom štáte by naopak išlo, ak by súd „negoval účinky“ nálezu Ústavného súdu len na základe tvrdenia jednej strany sporu.

- Exekútor uvádza, že účinky nálezov by mali byť negované do času, kým nedôjde k náprave porušeného jeho práva na spravodlivý proces vnímaný cez judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo väzbe aj na ďalšie práva. Exekútor teda akceptuje význam judikatúry Európskeho súdu, ale popiera judikatúru národného ústavného súdu. Ide o účelový postup vyplývajúci z nespokojnosti s obsahom konkrétneho nálezov.

- Exekútor na podporu svojich tvrdení odkazuje na závery niektorých súdov, ktoré exekútora nevyklúčili (OS Trebišov 15 Er 2014/2009; 12 Er 701/2009, OS Martin 22 Er 29/2009). Exekútor neakceptuje nález Ústavného súdu ani ako individuálny normatívny akt ani jeho akékoľvek účinky voči iným konaniam, bráni sa však odkazom na individuálne rozhodnutia prvostupňových všeobecných súdov. Teda takých rozhodnutí, kde akákoľvek záväznosť vôbec neprichádza do úvahy.

6.3) Ak judikatúru Ústavného súdu k dohovoru súd akceptuje ako výkladové pravidlá pri svojom rozhodovaní, platí to osobitne v prípade, ak sú okolnosti veci prejednávané pred Ústavným súdom totožné ako v spornej exekúcii. Niet dôvodu, aby súd rozhodoval inak.

Keďže ide o porušenie základných ľudských práv možno aplikovať aj ustanovenie § 135 ods. 1 veta druhá Občianskeho súdneho konania: „Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd.“

V danom prípade (nález Ústavného súdu) došlo v inom spore a pred iným súdom, ale za rovnakých skutkových okolností, k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

7) Na okolnosti vylučujúce exekútora z vykonávania exekúciu súd musí prihliadať *ex offo* a kedykoľvek za konania. Bez ohľadu na námietku účastníka a na to, či ju podal relevantne a včas. Súdu sú známe okolnosti z jeho činnosti (podania exekútora, oprávneného a nález Ústavného súdu).».

V nadväznosti na posudzované sťažnosti ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že výklad a používanie ustanovení § 30 Exekučného poriadku musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Interpretáciou a aplikáciou týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že poskytuje v súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti pre účely zabezpečenia spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP). Exekučné súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie.

Ústavný súd sa stotožňuje s tým, že nezlučiteľnosť činnosti (funkcie) súdneho exekútora s pracovným pomerom vyplývajúca z § 4 Exekučného poriadku predstavuje záruku, že súdny exekútor svoju činnosť spočívajúcu v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí bude vykonávať nezávisle a nestranne v zmysle § 3 Exekučného poriadku. Súdny exekútor vykonávaním činnosti, ktorá je nezlučiteľná s pracovným pomerom, môže oprávnené vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti a nezaujatosti vo vzťahu k účastníkom exekučného konania. Uvedené konanie nevyklučuje ani disciplinárnu, resp. trestnú zodpovednosť súdneho exekútora ako verejného činiteľa. Skutočnosť, že súdny exekútor bol zamestnancom účastníka exekučného konania (v danom prípade oprávneného), je okolnosťou vylučujúcou ho z vykonávania exekúcie podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku, ktorú je v zmysle § 30 ods. 3 Exekučného poriadku povinný bezodkladne oznámiť súdu. Ak súd vylúči exekútora z vykonávania exekúcie, v exekúcii pokračuje ten exekútor, ktorého navrhne oprávnený a ktorého vykonaním tejto exekúcie poverí súd (§ 30 ods. 11 Exekučného poriadku).

S odkazom na citovanú právnu úpravu nie je potrebné preukázať zaujatosť súdneho exekútora, ale postačí už samotné preukázanie existencie dôvodných pochybností o jeho nezaujatosti. Uvedené je konštruované v súlade so zásadou, ku ktorej dospel v rámci svojej rozhodovacej praxe Európsky súd pre ľudské práva, a to, že „... nestačí, že sudca (v danom prípade exekútor, pozn.) je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký javiť aj v očiach

strán. Spravidlivosť musí byť nielen poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná.“ (rozhodnutie Delcourt vs. Belgicko, Publication of the European Court of Human Rights, Series A, č. 11, s. 17, § 31).

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, v zmysle ktorej okresný súd nemôže v napadnutých konaniach rozhodnúť o jeho vylúčení pred vydaním poverení na vykonanie exekúcií, keďže *„Sťažovateľ podaním... požiadal porušovateľa o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Porušovateľ o jeho požiadavke doposiaľ nerozhodol a vydal len napadnuté uznesenia, ktorým sťažovateľa vylúčil z vykonávania exekúcie.“*, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania, ktoré sa v súlade s § 36 ods. 1 Exekučného poriadku začína dňom, v ktorom bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie, ex offo skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania (m. m. III. ÚS 322/2010), okrem iného aj zabezpečenie nestrannosti exekútora v súlade s ustanoveniami Exekučného poriadku. Postup okresného súdu v napadnutých konaniach, ktorým tento vylúčil sťažovateľa z vykonávania exekúcií ešte predtým, ako rozhodol o jeho žiadostiach o udelenie poverení na vykonanie exekúcií, preto nemožno z ústavného hľadiska spochybňovať.

Vzhľadom na už uvedené nemožno podľa názoru ústavného súdu ani právne závery okresného súdu vyjadrené v napadnutých uzneseniach považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Exekučného poriadku, ktorý by mohol mať za následok porušenie ústavou garantovaných práv sťažovateľa.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutých uznesení okresného súdu ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Exekučného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, pričom jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj legitímne a z ústavného hľadiska akceptovateľné.

Okresný súd podľa názoru ústavného súdu postupoval ústavne súladným spôsobom, keď napadnutými uzneseniami rozhodol o vylúčení súdneho exekútora z vykonávania exekúcií podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku z dôvodu existencie pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutými uzneseniami okresného súdu a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie signalizovala možnosť vysloviť porušenie ním označených práv. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery okresného súdu považovať za arbitrárne, zjavne neodôvodnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s napadnutými uzneseniami okresného súdu ústavný súd ďalej konštatuje, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (m. m. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností v častiach týkajúcich sa namietania porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

II.2.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v konaniach

vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn. 12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 a jeho napadnutými uzneseniami

Sťažovateľ v sťažnostiach namieta aj porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn. 12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 a jeho napadnutými uzneseniami.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocenčné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie

základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť v posudzovaných veciach ani k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Ústavný súd navyše po preskúmaní napadnutých uznesení okresného súdu dospel k záveru, že z ich odôvodnenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by nimi mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a do práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže okresný súd v posudzovaných prípadoch ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné právne normy.

Ústavný súd preto vzhľadom na uvedené pri predbežnom prerokovaní aj tieto časti sťažností odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2.3 K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn. 12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 a jeho napadnutými uzneseniami

Sťažovateľ v posudzovaných sťažnostiach namieta aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 12 Er 1252/2012, sp. zn. 12 Er 1664/2011, sp. zn. 12 Er 464/2012, sp. zn. 12 Er 388/2011, sp. zn. 12 Er 571/2011, sp. zn. 12 Er 1920/2011, sp. zn. 12 Er 849/2011, sp. zn.

12 Er 1820/2011, sp. zn. 12 Er 1730/2011 a sp. zn. 12 Er 1374/2012 a jeho napadnutými uzneseniami.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo k etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Ustanovenia čl. 12 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 14 dohovoru majú charakter základných (ústavných) princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ak ústavný súd dospel k záveru, že v posudzovaných prípadoch neboli porušené sťažovateľom označené základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru a dodatkového protokolu, neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru (m. m. IV. ÚS 119/07). Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol aj tieto časti sťažností sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre ich zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažností ako celku bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnostiach.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že sťažovateľ sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom formuloval k nim

jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 193/2012, IV. ÚS 221/2012, IV. ÚS 354/2012, IV. ÚS 355/2012, IV. ÚS 458/2012). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľovi musí byť právny názor ústavného súdu na problematiku týkajúcu sa jeho vylúčenia ako súdneho exekútora z vykonávania exekúcií dobre známy. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva otázka, aký význam a efektivitu má pre neho opakované podávanie sťažností ústavnému súdu v skutkovo a právne takmer identických veciach, keďže aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa tento javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje na judikatúru ESLP k čl. 13 dohovoru, z ktorej možno identifikovať požiadavky kladené na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patrí požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri KMEC, J. et al.: Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESLP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESLP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

S poukazom na uvedené skutočnosti a prihliadajúc na zásadu efektivity a procesnej hospodárnosti konania ústavný súd sťažovateľa upozorňuje, že pokiaľ bude aj naďalej podávať takéto typovo identické sťažnosti, ku ktorým ústavný súd už zaujal právne závery vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, ktorými tieto typovo identické sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ústavný súd využije možnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej nemusí svoje rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti odôvodňovať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2012